

ONDERBOUWING ONTHEFFING NNN

1 INLEIDING

- 1.1 Bij de realisatie van Museum Voorlinden aan de Buurtweg 90 in Wassenaar in 2013 was een parkeerplaats voor ca. 116 personenauto's aanwezig. Om te waarborgen dat bezoekers niet buiten het landgoed in de buurt parkeren of wild parkeren op het landgoed zelf, is een extra parkeerterrein aangelegd op de locatie ter hoogte van de Buurtweg. Voor deze parkeerplaats met circa 250 parkeerplaatsen was geen vergunning aangevraagd of verleend. Wél bleek de parkeerplaats nodig te zijn omdat is gebleken dat het museum meer bezoekers trekt dan verwacht en zich bovendien grotere pieken in de verdeling van de bezoeken voordoen.
- 1.2 Naar aanleiding van een daarop volgend handhavingstraject is in overleg met de buurtbewoners en de gemeente gezocht naar een goede locatie voor de aanleg van een extra parkeerplaats voor personenauto's (P2). Uit dit onderzoek en uit nader overleg met Gedeputeerde Staten bleek de bestaande locatie van P2 het meest geschikt te zijn voor de aanleg van een parkeerplaats.
- 1.3 De parkeerplaats voor 171 personenauto's, met een oppervlakte van 5.896 m², zal in de plaats van de huidige, zonder vergunning gerealiseerde parkeerplaats voor 250 personenauto's worden aangelegd. De nieuwe thans aangevraagde parkeerplaats zal duurzaam worden uitgevoerd, met een permanente groeninrichting, alsmede met een filterput ten behoeve van het filteren van het afstromend water (zie voor dit laatste het rapport voorstel zuivering P2 Voorlinden van Witteveen & Bos d.d. 3 april 2023, 114823/23-005.728).
- 1.4 Ten behoeve van de inpassing van het parkeerterrein en ter vervulling van de voorwaarde in de omgevingsvergunning van 31 mei 2013 voor het museum dat voor het complex historische-buitenplaats Voorlinden een inrichtings- en beheerplan diende te worden opgesteld, is door Korneel Aschman Eefgoedadvies een Structuurplan voor de historische parkaanleg met museum en tuinen opgesteld (hierna: Structuurplan). Dit Structuurplan is als **bijlage 1** bij de ontheffingaanvraag gevoegd en vormt een integraal onderdeel van de onderbouwing van de ontheffingaanvraag.
- 1.5 Het gehele landgoed, waaronder P2, valt binnen het NNN (Natuurnetwerk Nederland). Daarnaast is het landgoed inclusief P2 op grond van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening d.d. 18 februari 2025 (hierna: de Omgevingsverordening) aangewezen als Gebied met beschermingscategorie 1, kroonjuweel en als Gebied met beschermingscategorie 2, groene buffer en als Gebied met beschermingscategorie 3. Ook is het gehele landgoed aangewezen als landgoedbiotoop.
- 1.6 Het project, in combinatie met het inrichtingsplan, past binnen de criteria die gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen beschermingscategorie binnen beschermingscategorie 3.

- 1.7 In verband met de aanwijzing als gebiedscategorie 1: NNN en kroonjuweel is een ontheffing vereist. Daarnaast wordt de ontheffing aangevraagd in verband met de aanwijzing als landgoedbiotoop en groene buffer.
- 1.8 In het navolgende zal eerst een toelichting worden gegeven op het ontwerp van het parkeerterrein. Hierna zal het geldende wettelijke kader worden weergegeven, waarna de onderbouwing van de ontheffing aanvraag volgt.

2 ONTWERP PARKEERTERREIN

- 2.1 Het parkeerterrein P2 wordt aangelegd direct bij de hoofdentree aan de Buurtweg op de locatie van de voormalige kleine weide. Op pagina 79 van het Structuurplan staat op welke wijze het parkeerterrein P2 wordt vormgegeven. Zoals hier staat vermeld, is de inspiratie voor de uitstraling van het parkeerterrein een foto van de weide uit 1955. Deze foto is hieronder weergegeven (zie ook afbeelding 10.2 uit het Structuurplan).

2. Sloot tussen Buurtweg en terrein voor Directeurswoning.

- 2.2 De parkeerplaats wordt, conform de historische situatie van de kleine weide, een open, vlak terrein, waarbij de opgaande beplanting zich voornamelijk langs de randen bevindt. Het is zodanig verhard dat er kwalitatief en kwantitatief intensief gebruik van kan worden gemaakt. De parkeerplaats wordt uitgevoerd met een filterput ten behoeve van het filteren van het afstromend water. Het parkeervlak heeft een toplaag in blonde zandkleur, waarin eventueel schelpen zijn verwerkt.
- 2.3 Vanaf de Buurtweg is de parkeerplaats nagenoeg buiten zicht, door de herstelde dichte beplanting van de bosstrook met boom- en heesterlaag tussen de Buurtweg en de randsloot. Vanaf de toegangsdreef wordt het zicht op de parkeerplaats grotendeels weggenomen door een groepsgewijs dichte rij elzen-hakhout. Langs de

zuidwestzijde van de parkeerplaats staat een boomrij, waar tussen de stammen door zicht is naar de sportvelden.

- 2.4 De wijze van inrichting van de parkeerplaats wordt hieronder weergegeven (zie ook afbeelding 10.2 uit het Structuurplan). Als **bijlage 2** bij de ontheffing worden (bouw)tekeningen van de beoogde parkeerplaats overgelegd die onderdeel uitmaken van de aanvraag om omgevingsvergunning.

3 WETTELIJK KADER

Gebiedscategorie 1: NNN en kroonjuweel

- 3.1 Artikel 7.6. van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bepaalt dat de gebieden die het natuurnetwerk Nederland (NNN) vormen in een omgevingsverordening worden aangewezen. Artikel 7.7. van het Bkl bepaalt dat daarbij de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied worden vastgesteld.
- 3.2 Op grond van artikel 7.8 van het Bkl worden in de omgevingsverordening in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN regels gesteld. Deze regels dienen onder meer te verzekeren dat, als binnen het NNN activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.
- 3.3 Het gehele landgoed is in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening van 1 juli 2025 (hierna: de Omgevingsverordening) aangewezen als Gebied met beschermingscategorie 1. Artikel 7.42, lid 4 van de Omgevingsverordening bepaalt dat het gebied met beschermingscategorie 1, bestaat uit onder meer de gebiedstypen natuurnetwerk Nederland (NNN), en kroonjuweel cultureel erfgoed. Het gehele landgoed behoort zowel tot de NNN als tot het kroonjuweel cultureel erfgoed.
- 3.4 Artikel 7.42 van de Omgevingsverordening geeft de volgende definities voor inpassen, aanpassen en transformeren.
- a. inpassen: de ruimtelijke ontwikkeling past binnen de bestaande gebiedsidentiteit, voorziet geen wijziging op structuurniveau, past bij de aard en schaal van het gebied;
  - b. aanpassen: de ruimtelijke ontwikkeling past binnen de bestaande gebiedsidentiteit, maar veroorzaakt wijziging op structuurniveau;
  - c. transformeren: de ruimtelijke ontwikkeling past niet binnen de bestaande gebiedsidentiteit. Artikel 7.43a (borgen ruimtelijke kwaliteit)
- 3.5 Artikel 7.43a van de Omgevingsverordening bepaalt in het eerste lid dat een omgevingsplan een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling alleen toelaat als de ruimtelijke kwaliteit per saldo ten minste gelijk blijft.
- 3.6 Het tweede lid bepaalt dat in een omgevingsplan voor het waarborgen van de ruimtelijke kwaliteit rekening wordt gehouden met:
- a. de beschermingscategorie en het gebiedstype;
  - b. het soort en de mate van ingrijpendheid van de ruimtelijke ontwikkeling: inpassen, aanpassen en transformeren;
  - c. de relevante richtpunten, genoemd in bijlage IX, onder A.

- 3.7 Het derde lid bepaalt dat voor de gebiedstypen, bedoeld in artikel 7.42, vierde, vijfde en zesde lid, de artikelen 7.43h, 7.43i, 7.43j, 7.43k, 7.43l, 7.43m en 7.43n van toepassing zijn, tenzij een zwaarwegend algemeen belang aan de toepassing van die artikelen, uitgezonderd artikel 7.43l, in de weg staat.
- 3.8 Artikel 7.43b, eerste lid van de Omgevingsverordening bepaalt dat een omgevingsplan voor een locatie met beschermingscategorie 3 ontwikkelingen mogelijk kan maken die kunnen vallen onder inpassen, aanpassen of transformeren en die in overeenstemming zijn met artikel 7.43h.
- 3.9 Het tweede lid bepaalt dat een omgevingsplan voor een locatie met beschermingscategorie 2 in beginsel slechts ontwikkelingen mogelijk maken die vallen onder de soort inpassen of aanpassen en die in overeenstemming zijn met artikel 7.43i, 7.43j of 7.43k.
- 3.10 Het derde lid bepaalt dat een omgevingsplan voor een gebied met beschermingscategorie 1 slechts ontwikkelingen mogelijk maken die vallen onder de soort inpassen en die in overeenstemming zijn met artikel 7.43l, 7.43m of 7.43n.
- 3.11 Artikel 7.43d, eerste lid van de Omgevingsverordening bepaalt dat voor zover een omgevingsplan een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maakt, deze een zorgvuldige afweging bevat over de locatiekeuze. De motivering gaat in op de beschreven kenmerken en waarden van de locatie en de effecten van de ontwikkeling daarop.
- 3.12 Het tweede lid bepaalt dat het eerste lid alleen van toepassing is als:
- a. er sprake is van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling van het soort aanpassen of transformeren; of
  - b. één of meer richtpunten voor ruimtelijke kwaliteit als bedoeld in bijlage IX, onder A, in het geding zijn.
- 3.13 In artikel 7.43l van de Omgevingsverordening staat dat een omgevingsplan voor een locatie binnen het NNN kan voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling mits die ontwikkeling niet in strijd is met de regels in paragraaf 7.3.16.
- 3.14 In paragraaf 7.3.16 (artikelen 7.60 en 7.61 van de Omgevingsverordening) staat dat de wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden aangewezen als NNN in bijlage IX, onder D, staan omschreven.

Ontheffing en criteria NNN

- 3.15 Artikel 7.61 van de Omgevingsverordening bepaalt dat een omgevingsplan geen activiteiten toelaat binnen het NNN die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van die gebieden significant beperken of die leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden.

- 3.16 De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN genoemd in bijlage IX onder D zijn de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de beoogde natuurkwaliteit, waarbij behoren de geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding en de kwaliteit van bodem, water en lucht. Onderdeel zijn ook de rust, stilte, duisternis en mate van openheid dan wel beslotenheid, de landschapsstructuur alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.
- 3.17 Omdat met het aanleggen van een parkeerterrein bijna 6.000 m² NNN verdwijnt, is sprake is van een significante vermindering van het oppervlakte van het NNN. Daarom wordt hiervoor thans een ontheffing aangevraagd.
- 3.18 Op grond van artikel 7.82 van de Omgevingsverordening kunnen Gedeputeerde staten op verzoek ontheffing verlenen van de regels in afdeling 7.3.
- 3.19 In de toelichting van de Omgevingsverordening staat dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is een ontheffing van deze omgevingsverordening van gedeputeerde staten vereist. Een verzoek om ontheffing op basis van het 'nee, tenzij'-regime dient vergezeld te gaan van een compensatieplan waaruit blijkt hoe, waar en wanneer de mitigerende en compenserende maatregelen zullen worden getroffen, wat de begrenzing van het compensatiegebied is en op welke wijze de compensatie duurzaam verzekerd is.
- 3.20 Voor de onderbouwing van deze ontheffing aanvraag wordt daarom uitgegaan van het compensatievereiste in artikel 7.8 van het Bkl in samenhang met het gestelde in de toelichting van de Omgevingsverordening. De locatiekeuze zal worden onderbouwd en er zal worden toegelicht welk groot openbaar belang gemoeid is met de aanleg van de parkeerplaats in het kader van de te maken belangenafweging. Voor het compensatievereiste is daarnaast aangesloten bij de eerder vastgestelde (onder het voorgaande regime geldende) beleidsregel Spelregels EHS¹ alsmede bij de provinciale Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013².

Ontheffing en criteria kroonjuweel

- 3.21 Artikel 7.43n, eerste lid van de Omgevingsverordening bepaalt dat een omgevingsplan voor locaties binnen kroonjuwelen cultureel erfgoed als bedoeld in artikel 7.42, vierde lid, kan voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling voor zover de

---

¹ Rijksoverheid, 2007. Spelregels EHS, beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS saldobenadering en herbegrenzen EHS.

² Provinciaal blad 138, 16 juli 2013

ruimtelijke kwaliteit ten minste gelijk blijft en de ontwikkeling het behoud en de versterking van het betreffende kroonjuweel cultureel erfgoed ondersteunt en overwegend meerwaarde heeft voor kwaliteiten en de gebruikswaarde ervan.

3.22 In artikel 7.43n, tweede lid van de Omgevingsverordening staat dat in de motivering de volgende kwaliteiten worden betrokken:

- a. de herkenbaarheid van het kroonjuweel cultureel erfgoed;
- b. de historische context van het kroonjuweel cultureel erfgoed;
- c. de uniciteit van het kroonjuweel cultureel erfgoed;
- d. de kwetsbaarheid van het kroonjuweel cultureel erfgoed;
- e. de gaafheid van het kroonjuweel cultureel erfgoed;
- f. de samenhang van de kwaliteiten van het kroonjuweel cultureel erfgoed;
- g. de richtpunten die zijn opgesteld voor het specifieke kroonjuweel cultureel erfgoed, bedoeld in bijlage IX, onder A.

3.23 In bijlage IX onder A staan de volgende richtpunten vermeld voor het landgoed.

Kroonjuweel Landgoederenzone Wassenaar-Den Haag

Dit ensemble is opgebouwd uit enerzijds een groot aantal landgoederen met de groene uitlopers hiervan in de stad (o.a. het Haagse Bos), gelegen op oude en al vroeg bewoonde strandwallen. Anderzijds behoren ook enkele gave open polders in de lagere strandvlakten hiertoe (o.a. de Veenzijdse en Duivenvoordse Polder). Dit veenachtige gebied werd in de middeleeuwen in cultuur gebracht.

Richtpunten ruimtelijke kwaliteit

- *Behouden en versterken van de kernkwaliteiten én samenhang hiertussen: de landgoederen met parkaanleg, de zichtlijnen tussen en langs de landgoederen, de open plekken ertussen (weilanden).*
- *In stand houden van het contrast tussen het besloten, boomrijke karakter van de strandwallen en de open veenweidepolders van de strandvlakten.*
- *Behouden en versterken van de oostwest oriëntatie van het strandwallen- en strandvlaktenlandschap, die versterkt wordt door de loop van de wateringen en het wegenpatroon.*
- *Herkenbaar houden van de markante ligging van boerderijen (tussen de Veenwatering en de Rijkstraatweg) op de overgang van de droge strandwal naar de vochtige strandvlakten.*

3.24 Hoewel met de ontwikkeling en wijze van inpassing van het parkeerterrein in samenhang met de maatregelen uit het Structuurplan wordt voldaan aan de hiervoor genoemde criteria, wordt met de ontwikkeling (mogelijk) niet voldaan aan het criterium 'inpassen' zoals gedefinieerd in artikel 7.42 onder a van de Omgevingsverordening en is sprake van 'aanpassen' zoals bedoeld in artikel 7.42 onder b van de Omgevingsverordening. Dit omdat, vanwege de wijziging van de kleine weide in een parkeerterrein mogelijk sprake is van een wijziging op structuurniveau, ook al past het bij de aard en schaal van het gebied.

- 3.25 Zoals blijkt uit de toelichting van de Omgevingsverordening wordt onder inpassen verstaan een ruimtelijke ontwikkeling die past binnen de bestaande gebiedsidentiteit en structuur van het landschap, het dorp of de stad. De ontwikkeling is gebiedseigen en passend bij de maat en de aard van de bestaande kenmerken van een gebied. De ontwikkeling speelt zich af op het niveau van een kavel. Een voorbeeld hiervan is de uitbreiding van een agrarisch bedrijf in het buitengebied of een woning in een lint. Bij inpassen veranderen bestaande structuren en kwaliteiten niet tot nauwelijks en wordt rekening gehouden met de relevante richtpunten ruimtelijke kwaliteit.
- 3.26 Volgens de toelichting bij de Omgevingsverordening betreft aanpassen een ruimtelijke ontwikkeling die past binnen de bestaande gebiedsidentiteit, maar op structuurniveau wijzigingen of aanvullingen voorziet. De ontwikkeling verandert landschappelijke structuren zoals groen en water of wegen, dijken en linten. Bewoners en gebruikers uit de bestaande omgeving merken duidelijk invloed van de nieuwe ontwikkeling. Een dergelijke ontwikkeling wordt alleen toegestaan mits de ruimtelijke kwaliteit per saldo ten minste gelijk blijft door zorgvuldige inbedding van de ontwikkeling in de omgeving, rekening houdend met de relevante richtpunten ruimtelijke kwaliteit.
- 3.27 Omdat mogelijk sprake is van ‘aanpassen’ in plaats van ‘inpassen’ bij de aanleg van het parkeerterrein wordt voor de aanleg van het parkeerterrein ook hiervoor een ontheffing gevraagd.

Ontheffing en criteria gebiedscategorie 2: groene buffer

- 3.28 Het landgoed is eveneens aangewezen als beschermingscategorie 2: groene buffer. Artikel 7.43k, eerste lid, van de Omgevingsverordening bepaalt dat een omgevingsplan voor locaties binnen groene buffers als bedoeld in artikel 7.42, vijfde lid, kan voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling voor zover dit geen grootschalige ontwikkelingen behelzen en de bufferfunctie blijkens een afdoende motivering niet onevenredig wordt verstoord.
- 3.29 Het tweede lid bepaalt dat in de motivering de volgende kwaliteiten betrokken:
- a. de functie van het gebied als tegenhanger van de stedelijke verdichting en stedelijke dynamiek;
  - b. de identiteit die het gebied verleent aan de nabij gelegen stedelijke omgeving;
  - c. de bescherming die het gebied biedt tegen grootschalige stedelijke ontwikkeling;
  - d. de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde en de contrastkwaliteit met het stedelijk gebied;
  - e. de natuurwaarde van het gebied;
  - f. het agrarische karakter van het gebied in de nabijheid van de stedelijke omgeving.

- 3.30 Hoewel geen sprake is van een grootschalige ontwikkeling en de bufferfunctie niet onevenredig wordt verstoord wordt volledigheidshalve toch een ontheffing aangevraagd.

Ontheffing en criteria landgoedbiotoop

- 3.31 Het landgoed valt verder binnen landgoed biotoop.
- 3.32 Artikel 7.74, eerste lid van de Omgevingsverordening bepaalt dat een omgevingsplan voor een landgoedbiotoop of kasteelbiotoop kan voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling voor zover:
- a. geen aantasting plaatsvindt van de waarden van de landgoedbiotoop of kasteelbiotoop; of
  - b. de ontwikkeling is gericht op verbetering en versterking van de waarden van de landgoedbiotoop of kasteelbiotoop.
- 3.33 Het tweede lid bepaalt dat het omgevingsplan een beeldkwaliteitsparagraaf bevat, waarin het effect van deze ontwikkeling op de landgoedbiotoop of kasteelbiotoop wordt beschreven. Naast de analyse van de cultuurhistorische kwaliteiten en waarden van het landgoed of het kasteel gaat deze paragraaf in op de wijze waarop de kenmerken en waarden van de landgoedbiotoop of kasteelbiotoop beschermd of versterkt worden. Het gaat in ieder geval om de volgende kenmerken en waarden:
- a. de buitenplaats, bestaande uit het hoofdhuis met bijgebouwen en het bijbehorende park of tuin, of het kasteel of kasteelterrein in de vorm van ruïne, muurrestanten, één of meer bijgebouwen, omgracht terrein, de functionele en visuele relaties tussen de verschillende onderdelen;
  - b. de basisstructuur waaraan het landgoed of de kasteellocatie bewust direct is gekoppeld: een weg, een waterloop, of beide of in geval van een buitenplaats ook indirect door zichtlijnen;
  - c. het blikveld: de vrije ruimte die nodig is om de historische buitenplaats of het kasteel in het landschap te herkennen.
- 3.34 Naast deze kenmerken en waarden kunnen er voor zowel de landgoedbiotoop als de kasteelbiotoop afzonderlijke kenmerken en waarden aan de orde zijn.
- 3.35 Het derde lid bepaalt dat afwijking van het eerste lid alleen mogelijk is als sprake is van het noodzakelijk continueren van bouw- en gebruiksrechten uit het voorgaande omgevingsplan of als sprake is van een zwaarwegend algemeen belang en er geen reële andere mogelijkheid is.
- 3.36 Volledigheidshalve wordt de ontheffing ook voor de eventuele aantasting van de landgoedbiotoop ten gevolge van de aanleg van het parkeerterrein aangevraagd.

Samenvatting ontheffing aanvraag

- 3.37 Er wordt derhalve een ontheffing aangevraagd van de volgende artikelen uit de Omgevingsverordening : artikel 7.43 b lid 3 (vanwege het aanpassen binnen categorie 1 gebied, artikel 7.43 c lid 2 (omdat mogelijk de ruimtelijke kwaliteit per saldo niet gelijk blijft), artikel 7.43 k, artikel 7.43n, artikel 7.61 en artikel 7.74 van de Omgevingsverordening.

4 ONDERBOUWING ONTHEFFINGAANVRAAG*Zwaarwegend (groot) algemeen Belang*

- 4.1 Op 31 mei 2013 is een omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan verleend voor de realisatie van museum Voorlinden voor hedendaagse kunst op landgoed Voorlinden.
- 4.2 Het museum, dat is geopend in 2016, is inmiddels uitgegroeid tot een nationaal en internationaal begrip. Het museum, dat kunst, natuur en architectuur verbindt, trekt een breed en internationaal publiek aan voor zijn moderne en hedendaagse kunst, zowel uit de eigen collectie als uit tijdelijke tentoonstellingen. Het museum heeft een grote sociaal maatschappelijke waarde waar verschillende doelgroepen inspiratie en educatieve waarde aan kunnen ontleenen.
- 4.3 Voorlinden biedt een podium aan zowel internationaal gevestigde kunstenaars als aan jonge, opkomende kunstenaars en brengt kunst op zeer toegankelijke wijze voor een breed publiek. Van de internationaal gerenommeerde Alex Katz tot de opkomende Alicja Kwade, en, dichterbij huis, van de zeer gerespecteerde Mark Manders tot nieuw toptalent Simone Post. Internationaal trok het jonge museum al aandacht met een duotentoonstelling van Pablo Picasso en Alberto Giacometti, maar ook met zelfgemaakte tentoonstellingen met bevriende kunstenaars als Anselm Kiefer, Giuseppe Penone en Ron Mueck. Deze tentoonstellingen tonen werken die nergens anders te zien zijn. Zo bracht Voorlinden dankzij de bijzondere band met de kunstenaar de grootste solotentoonstelling van Ron Mueck ooit. Bij Voorlinden had Nick Cave zijn allereerste museale solotentoonstelling ooit, wat zorgde voor internationale pers aandacht – van de Financial Times en Frankfurter Allgemeine tot The New York Times Style Magazine Australia – en fans van over de hele wereld die naar Wassenaar afreisden.
- 4.4 Het museum bouwt in rap tempo een goede reputatie op, met een vaste schare fans in de omliggende buurlanden die na een eerste kennismaking met Voorlinden – bijvoorbeeld door de solotentoonstelling van Rinus Van der Velde – met regelmaat terugkeren. Het kan rekenen op vaste media-aandacht van bijvoorbeeld het AvroTros-programma Nu te zien en Ivo Niehe, en Nooit meer slapen, Een Uur

Cultuur en Kunststof, maar ook van Pompidou, één van de belangrijkste cultuurprogramma's van België. Onlangs schoof daar Mark Manders aan, die vanuit de Volkskrant 5 sterren kreeg voor zijn tentoonstelling bij Voorlinden.

- 4.5 Van jong tot oud, van de geoefende kunstrijker tot wie eigenlijk nooit in een museum komt; bij Voorlinden komt iedereen. Dat komt deels door de programmering en de aansprekende kunstcollectie. Het museum staat bekend om kunst die aan den lijve ervaren moet worden, maar die ook aanstekelijk werkt en online gedeeld wordt; mensen willen graag laten zien dat ze er zijn geweest. Het trekt jonge gezinnen, opa's en oma's met de kleinkinderen, jongeren op hun eerste date, oude vrienden die samen afspreken elkaar weer te zien, maar bijvoorbeeld ook mensen die vanuit stichting Ambulance Wens nog één keer naar het museum willen. Bij Voorlinden wordt kunst op een laagdrempelige wijze getoond, maar krijgen ook minder voor de hand liggende kunstenaars een kans. Zo had de Kite Club, een groep kunstenaars met een gedeelde liefde voor vliegers maken, afgelopen zomer hun atelier bij Voorlinden en zorgde eerder tekenaar Rogier Roeters dat fans voor zijn tentoonstelling in de rij stonden. Voor de grootste fans werd zelfs een tatoeage-event georganiseerd, waarbij de kunstenaar ter plekke een tekening bedacht die vervolgens op hun lijf werd vastgelegd.
- 4.6 Opvallend is dat er veel jongeren naar Voorlinden komen. Het museum kiest er bewust voor om kinderen tot 12 jaar gratis toegang te verschaffen en hanteert een gereduceerd tarief voor tieners. Ook werkt het bijvoorbeeld samen met regionale basisscholen en wordt voor openingstijd het museum opengesteld voor schoolbezoeken vanuit alle windstreken. De vaste collectie kunstwerken – 'de reuzen, het doolhof, de liftjes en het zwembad' – en de wisselende programmering zorgen dat kinderen en hun ouders graag terugkomen. Het Jeugdjournaal is meerdere keren langsgekomen om tentoonstellingen te laten zien. Dit jaar kwamen ze bijvoorbeeld een kijkje nemen in het 'snoephuis' van Simone Post, die met snoep haar ouderlijk huis op ware grootte had nagebouwd.
- 4.7 Met speciale Ik Zie-spelkaarten, die een route door het museum vormen, wordt de nieuwsgierigheid en creativiteit van kinderen verder aangewakkerd – een formule waar collega-instellingen met regelmaat uit interesse contact over opnemen.
- 4.8 De Vrije Academie organiseert vrijwel elk jaar lezingen bij het museum, maar Voorlinden verzorgt ook zelf lezingen met kunstenaars. Dit najaar bijvoorbeeld brengt het een tweegesprek met de filosoof Johan Braeckman en de kunstenaar Mark Manders. Samen met de Stichting Eigen Muziekinstrument krijgen jonge muzikanten daarnaast de kans zichzelf te presenteren bij Voorlinden Klassiek, waarin deze jonge meesters van morgen het werk van hun muzikale helden uit het verleden hernemen. Aan toegankelijkheid en inclusiviteit wordt ook gedacht. Zo is er eerder samengewerkt met de Stichting IN Gebaren voor rondleidingen in Nederlandse Gebarentaal bij de tentoonstelling van Ron Mueck. Specifiek voor mensen die een prikkelarme omgeving nodig hebben (waaronder neurodivergente mensen) organiseert Voorlinden elke zaterdag- en zondagochtend een Stilte op sokken-uur, waarbij je tussen 10 en 11 uur in volledige stilte kan genieten van de

kunst. De schoenen blijven in de locker, de telefoons gaan uit en er wordt niet gesproken. Met een zachte tik op de gong wordt het einde van dit bijzondere bezoek ingeluid.

- 4.9 In de Omgevingsvisie van de gemeente Wassenaar ‘Landgoed aan zee, Structuurvisie Wassenaar 2025’, wordt museum Voorlinden genoemd als onderdeel van een van de vier belangrijke toeristische clusters die versterkt dienen te worden. Museum Voorlinden valt daarbij onder cluster 3: Exclusieve cultuur. Het museum is dan ook niet alleen een belangrijke maatschappelijk/culturele functie op zichzelf maar ook voor de gemeente Wassenaar en de regio en daarbuiten. Het maatschappelijke belang van het museum is daarmee nadrukkelijk aanwezig.
- 4.10 Bij de realisatie van Museum Voorlinden was een parkeerplaats voor 116 personenauto’s aanwezig (P1). Al snel bleek dat parkeerterrein P1 onvoldoende was om de pieken op te vangen in de vakanties en het weekend, met name op zondag.
- 4.11 Uit diverse verkeerstellingen en verkeersonderzoeken bleek dat P1 onvoldoende capaciteit biedt om alle museum gerelateerde voertuigen van een parkeerplaats te voorzien tijdens weekenden in de vakanties (met name op zondag en in de zomermaanden).
- 4.12 Uit de uitgevoerde tellingen is gebleken dat dat een capaciteit van 235 parkeerplaatsen benodigd is om wild parkeren op het terrein van het museum of daarbuiten te vermijden. Met deze onderzoeken is de behoefte aan de parkeerplaats aangetoond. Zie voor een uitgebreide toelichting het verkeersonderzoek museum Voorlinden van 18 maart 2020.
- 4.13 De parkeerplaatsen zijn nodig voor de bezoekers van het museum en zijn onlosmakelijk verbonden met de bedrijfsvoering van het museum. Dit betekent dat de parkeerplaatsen in voldoende nabijheid van het museum dienen te worden aangelegd zodat de bezoekers van het museum ook daadwerkelijk op het terrein parkeren.

Locatiekeuze

- 4.14 Om de meest geschikte locatie voor de parkeerplaatsen vast te kunnen stellen, is een locatie onderzoek uitgevoerd. Bij dit onderzoek zijn negen locaties beschouwd: P1, de boomgaard, de moestuin, P2, het weideveld, het voorterrein, het bos, het deel achter de moestuin (in combinatie met verkleind P2 en een variant in combinatie met verkleind P2 en uitbreiding P1) en het sportterrein dat eigendom is van de gemeente Den Haag.
- 4.15 In een eerste trechtering zijn alle negen locaties beoordeeld op hun effect op de cultuurhistorische waarde van het landgoed Voorlinden. Cultuurhistorie is de dominante waarde van het landgoed Voorlinden. Het is een rijksmonument, het landgoed maakt deel uit van het kroonjuweel: landgoederenzone Wassenaar/Voorschoten/Leidschendam en daarnaast maakt het deel uit van de

landgoederenbiotoop. Dit alles beoogt de bijzondere cultuurhistorische waarden te beschermen. Locaties voor extra parkeerplaatsen die deze cultuurhistorische waarde in belangrijke mate aantasten, vallen daarom af en zijn niet verder beoordeeld. Ook locaties die feitelijk niet gerealiseerd kunnen worden, vallen af.

- 4.16 Uit deze eerste beoordeling is gebleken dat de locaties Weideveld en Voorterrein in het deel van het landgoed liggen met de grootste cultuurhistorische waarde. Deze waarde wordt in belangrijke mate aangetast wanneer ter plaatse een parkeerplaats zou worden gerealiseerd. De locatie Bos ligt in het deel van het landgoed dat een hoge of gemiddelde cultuurhistorische waardering krijgt. Voor de realisatie van een parkeerterrein in het relatief dichtbegroeide bos zal veel begroeiing moeten worden verwijderd. Dit levert een aantasting op in belangrijke mate van de cultuurhistorische waardering van dit deel van het landgoed. Daarnaast levert het een te grote aantasting op van het NNN. Ook de locatie Bos is daarom onacceptabel.
- 4.17 Voor wat betreft de gronden bij de sportterreinen heeft overleg plaatsgevonden met de gemeente Den Haag of gebruik kan worden gemaakt van gronden bij de sportterreinen. De gemeente wil hier niet aan meewerken waardoor ook deze locatie sportterreinen afvalt.
- 4.18 De geschiktheid van de resterende vijf locaties is beoordeeld aan de hand van de volgende ruimtelijke aspecten en milieuaspecten:
- natuur: landschap, cultuurhistorie en archeologie;
  - (grond)waterkwaliteit;
  - bodemkwaliteit;
  - geluid;
  - luchtkwaliteit;
  - woon- en leefmilieu.
- 4.19 Op basis van deze beoordeling is geconcludeerd dat een combinatiealternatief een kleiner parkeerterrein direct aan de Buurtweg en een deel achter de moestuin de minste effecten heeft op al deze waarden. Zie voor een uitgebreide toelichting het locatie onderzoek realisatie parkeervoorzieningen van 4 maart 2020.
- 4.20 Uit nader overleg met het bevoegd gezag bleek dat ook andere opties onderzocht dienden te worden dan uitsluitend het aanleggen van extra parkeerplaatsen. Dit heeft geresulteerd in het verkennen van het doortrekken van de buslijn, hetgeen geen haalbare optie bleek.
- 4.21 Uiteindelijk heeft nader overleg met de provincie erin geresulteerd dat het beoogde parkeerterrein aan de Buurtweg kleiner moest worden aangelegd en dat er geen parkeerterreinen mochten worden aangelegd achter de moestuin. Het huidige ontwerp waarbij P2 aan de Buurtweg wordt aangelegd met 171 parkeerplaatsen voldoet hieraan.

Compensatie

- 4.22 In het natuurbeheerplan van de provincie Zuid-Holland³ zijn natuurbeheertypen aangewezen waar natuur nog ontwikkeld gaat worden, gehandhaafd of waar bestaande natuur een omvorming krijgt.
- 4.23 De geplande ontwikkeling heeft effect op een gedeelte van het NNN met een oppervlakte van in totaal 5.869 m² aan kruiden- en faunarijk grasland.
- 4.24 Onder kruiden- en faunarijk grasland (N12.02 vallen allerlei typen graslanden, van droge tot vochtige graslanden en van matig voedselrijke tot voedselrijke graslanden. Kruiden- en faunarijk grasland kan voorkomen op allerlei bodems en wordt meestal extensief beheerd met maaien en weinig tot geen bemesting. Kruidenrijk en faunarijk grasland betreft grasland waarbij de grasachtigen dominant aanwezig zijn, maar waar tevens kruiden en mossen ten minste 20 procent oppervlakteaandeel hebben. Kruiden- en faunarijke graslanden hebben een gevarieerde structuur met een afwisseling van vegetatie, ruigte, droge en nattere delen.
- 4.25 Voor de compensatie van kruiden- en faunarijke grasland (N12.02) is gebruik gemaakt van de Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzing EHS d.d. 29 mei 2007 (hierna: de Spelregels EHS) alsmede de provinciale Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 (hierna: de Beleidsregel compensatie) .
- 4.26 Op grond van de hiervoor genoemde spel- en beleidsregels geldt in het geval van een ontheffing een toeslag van 33 procent. Dit vanwege de ontwikkelingsduur van het betreffende natuurbeheertype kruiden- en faunarijk grasland. Bij herbegrenzing dient een kwalitatieve en/of kwantitatieve impuls van het NNN plaats te vinden. Voor de compensatie van het kruiden- en faunarijk grasland is uitgegaan van een toeslag van 66 procent (het dubbele). Voor het verloren gaande kruiden- en faunarijk grasland van 5.869 m² zal derhalve 9.742 m² moeten worden gecompenseerd.
- 4.27 In het rapport Natuuronderzoek Landgoed Voorlinden te Wassenaar, Natuur en NNN toets van 15 oktober 2025 staat dit nader beschreven. Het rapport gaat hier als **bijlage 3** bij.
- 4.28 Ten behoeve van deze compensatie heeft museum Voorlinden een overeenkomst gesloten met de gemeente Wassenaar op grond waarvan Voorlinden een vergoeding betaald aan de gemeente en de gemeente zorg draagt voor de compensatie en het beheer van 9.742 m² aan nieuw te ontwikkelen fauna- en kruidenrijk grasland.
- 4.29 De gemeente zal daartoe een kavel aan de Ruigelaan te Wassenaar met een oppervlakte van 12.122 m² geheel inrichten als fauna- en kruidenrijk grasland (N12.02), waarbij de resterende 2.380 m² voor rekening van de gemeente zelf komt.

---

³ Provincie Zuid-Holland (2024). Natuurbeheerplan 2025. Provincie Zuid-Holland 21 mei 2024.

- 4.30 Een afschrift van de overeenkomst alsmede een afschrift van het beheerplan gaat hier als **bijlage 4 en 5** bij. deze stukken vormen een integraal onderdeel van deze onderbouwing.
- 4.31 Zoals blijkt uit het Beheerplan worden de naastgelegen percelen (de “Natuurzone”) beheerd als optimaal leefgebied voor de graspieper en veldleeuwerik. Deze weidevogelsoorten komen in grote getallen voor op het vliegveld Valkenburg. De kavel aan de Ruigelaan, dat thans een agrarische bestemming heeft, kan daarbij een aanvulling vormen op het kruiden- en faunarijkgrasland en het weidevogelgebied van de Natuurzone. Daarom wordt het kavel ook ingericht als weidevogelgebied en zal het ruimte bieden aan de veldleeuwerik en graspieper om te foerageren, te nestelen en te rusten.
- 4.32 Met deze compensatie wordt ruimschoots aan de compensatieplicht voldaan.